

För en framtid att längta till! - med klimatet i fokus

För att Norrköping ska kunna nå Parisavtalets 2030-mål om att hålla oss under 1.5 graders uppvärmning behöver Norrköping minska sina utsläpp av växthusgaser med 24,3 % varje år, med start 2026¹. El och fjärrvärme är de största klimatbovarna (47% 2023), följt av inrikes transport (38% 2023)² i vår kommun. Det är otroliga siffror som visar att sittande och tidigare styren i Norrköping inte har gjort tillräckligt. Vi i Miljöpartiet Norrköping ska göra allt vi kan för att lyckas med koldioxidbudgeten.

Energin i kommunen

Lokal, självförsörjande och förnybar energi är vad Norrköpings kommun behöver. Trots vår skepticism angående kommunens energiplan så är det mycket i dokumentet som är bra för energifrågorna. Vi vill driva ambitiös handlingskraft så att den fullföljs så effektivt och bra som möjligt, där vissa delmål och slutmål bör vara mycket mer ambitiösa i våra perspektiv. Till exempel ser vi ingen nytta i att kalla energin för fossilfri, för det är förnyelsebar energi som gäller. För allas vår hälsa, säkerhet, ekonomi och framtids skull.

Framför allt bedöms landbaserad vindkraft vara det kraftslag som har den tekniska och ekonomiska möjligheten att stå för det största tillskottet i elproduktion lokalt i kommunen, givet andra kraftslags nuvarande förutsättningar.

Fjärrvärmens utgör idag den största källan till utsläpp av koldioxid i Norrköping, inte minst på grund av den omfattande plastförbränningen, vilket är ohållbart. Fjärrvärmeproduktionen bör diversifieras genom till exempel solenergi i större skala via solfångare, samt genom att använda befintliga geologiska strukturer som berggrum för energilagring, exempelvis i hamnområdet vid Händelö. Samtidigt bör lokal energiteknik utvecklas och användas för att minska behovet av fjärrvärmeproduktion. Det är också viktigt att analysera och identifiera fler lokala lösningar för energilagring, till exempel byggnader och stadsstråk där värme kan fångas och återanvändas på ett effektivt sätt.

¹ <https://www.climatevisualizer.com/norrkoping/overview>

² <https://norrkoping.se/download/18.35b3c06a19913bddfb5d39/1757399325880/koldioxidbudget-norrkoping-2025-09-04.pdf>

Miljöpartiet i Norrköping ska verka för:

.. att minska behovet, driva på effektivisering och etablera lagring

- att energisystemet ska utvecklas inom planetens gränser med fokus på cirkularitet och resurseffektivitet
- att energiförvaring i form av batterier och omvandling av energi undersöks för etablering i kommunen
- att en analys görs av hur lokal mellanlagring kan integreras i den tekniska infrastrukturen
- att införa lokala flexibilitetsmarknader och incitament för effektutjämning, så att befintlig nätkapacitet används smartare
- att stärka samverkan med nätägare för att tidigarelägga nätutbyggnad och planera elinfrastruktur parallellt med kommunal markplanering
- att stimulera investeringar i batterilager och säsongslager hos både företag och fastighetsägare
- att vidareutveckla kraftvärmen vid Händelöverket med 100 procent hållbara och spårbara biobränslen och avfallsströmmar³
- att genomföra ett omfattande energieffektiviseringsprogram i kommunens fastigheter
- att införa stöd och rådgivning till hushåll och företag för energieffektivisering
- att arbeta aktivt med beteendeförändringar och energisparinsatser
- att minska beroendet av fossildrivna reservaggregat i samhällsviktig verksamhet genom batterilager och lokal elproduktion
- att möjliggöra ö-drift i prioriterade områden, vilket innebär att en del av elnätet, en fastighet eller en anläggning kopplas bort från det allmänna elnätet och fungerar som ett självförsörjande mikronät

..solkraft

- att vid marktilldelning med tävlingsförfarande ska solceller vara ett krav, med integrerade solceller som främsta preferens
- att vid egen ny- och ombyggnation ska solceller ingå i projektet
- att när verksamhetsmark säljs skall ett krav vara att solceller sätts på alla lämpliga verksamhetsbyggnader som där uppförs

³ <https://heip.se/>

- att kraftigt bygga ut lokal solel på tak, fasader, parkeringar och bullerskydd, med särskilt fokus på flerbostadshus och industrifastigheter
- att möjliggöra storskalig solkraft på redan exploaterad mark, deponier och lågproduktiv mark utan att ta värdefull jordbruksmark i anspråk
- att alla kommunala fastigheter ska vara nettoleverantörer av solel där det är tekniskt möjligt

..vindkraft

- att verka för mer landbaserad vindkraft, men även havsbaserad, i lämpliga lägen i kommunen, med lokal delaktighet och driva om ekonomisk återbäring till bygden

..vattenkraft

- att fortsätta moderniseringen av vattenkraften i Motala ström, genom att samarbete med ägarna så att det finns miljöanpassade dammar, fiskvägar och bibehållna strömningar

Lokala energin

- att Norrköping ska bli 100 procent förnybart i hela energisystemet senast 2040, med delmål 2030
- att kommunen ska eftersträva högsta möjliga grad av lokal energisjälvförsörjning för ökad robusthet och civil beredskap
- att energiplanens arbete ska vara långsiktig, vetenskapsbaserad och följas upp årligen med skärpta åtgärder vid behov
- att inrätta ett permanent energiråd med näringsliv, akademi (exempelvis Campus Norrköping vid Linköpings universitet), civilsamhälle och energibolag.
- att aktivt söka statliga stöd som Klimatklivet och EU-medel för investeringar
- att använda kommunens markinnehav strategiskt för energiproduktion
- att säkerställa att energiomställningen skapar lokala jobb och stärker näringslivets konkurrenskraft
- att fasa ut plasten ur det som förbränns i fjärrvärmesystemet
- att ställa skarpa energikrav vid nybyggnation och markanvisning
- att främja energigemenskapen i bostadsområden och på landsbygden.

- att säkra lokal energiförsörjning till vatten, vård och livsmedelsförsörjning vid kris

Cirkularitet inom energisektorn

- att minimera andelen fossila inslag i avfallsbränslen genom ökad materialåtervinning
- att ta tillvara mer spillvärme från industri, datahallar och logistikverksamheter
- att stärka och utveckla industriell symbios inom Händelö Eco-Industrial Park för att maximera resursutnyttjande av restströmmar
- att expandera fjärrvärme och fjärrkyla där det är samhällsekonomiskt och klimatomkost motiverat
- Att öka den lokala produktionen av biogas från hållbara restflöden såsom avloppsslam, matavfall och gödsel, samtidigt som användning av substrat som kan göra större klimatnytta i långlivade produkter – exempelvis vissa skogsbaserade restprodukter – inte ska främjas
- att möjliggöra produktion av hållbar flytande biogas för tung trafik och sjöfart via hamnen
- att utveckla produktion av hållbara biodrivmedel
- att säkerställa att uttag av skogsbränsle sker inom ekologiskt hållbara ramar och med ökad kolinlagring i skog och mark.
- att använda jordbruksmark strategiskt så att livsmedelsproduktion prioriteras före energigrödor
- att stärka lokal livsmedelsproduktion med minskat fossilberoende i hela kedjan

Klimatresiliens och anpassning

Den globala uppvärmningen beräknas ha nått en fast ökning på 1.5 grader redan till 2035. Klimatförändringarna är redan här och kommer att förvärras oavsett hur snabbt vi lyckas vända trenden och minska våra utsläpp. Klimatförändringarna kommer att få lokala konsekvenser i form av översvämningar, torka, värmeböljor och andra extremväder med bland annat ras och skred och vattenbrist som följd. De globala konsekvenserna av klimatförändringarna kommer också att påverka Norrköpingsborna med risk för ökade kostnader för livsmedel, drivmedel och el. Den rådande geopolitiska osäkerheten i omvärlden förstärker dessa risker samtidigt som klimatförändringarna förväntas skapa ytterligare geopolitiska konflikter.

Genom att öka kommunens självförsörjningsgrad och klimatanpassa våra samhällsviktiga verksamheter och boendemiljöer ökar kommunens beredskap samtidigt som klimatutsläppen minskar.

Miljöpartiet i Norrköping ska verka för:

- att öka den förnybara energiproduktionen och bli mer självförsörjande på el
- att öka utvinningen av biogas från organiskt avfall och bli mer självförsörjande på förnyelsebara drivmedel
- att öka den hållbara livsmedelsproduktionen och livsmedelscykeln så att kommunen blir mer självförsörjande
- att säkerställa en vattenförsörjning av god kvalitet för invånare och samhällsviktig verksamhet även vid klimatrelaterade katastrofer
- att säkerställa en god beredskap för lokala klimatkatastrofer som översvämning, snöoväder, värmebölja och torka för invånare och samhällsviktig verksamhet
- att säkerställa en rättvis klimatomställning och klimatanpassning genom att särskilt skydda sårbara grupper
- att klimatanpassa våra befintliga stadsdelar och tätorter med hjälp av naturbaserade lösningar

Koldioxidbudgeten

Det är positivt att en koldioxidbudget har tagits fram för Norrköpings kommun, men det framgår inte tydligt att den också ska användas som ett styrande verktyg. Det är därför viktigt att den integreras i kommunens policydokument och handlingsplaner. Särskilt då inom områden som trafik och infrastruktur, samt för utsläpp kopplade till utarrenderad jordbruksmark och kommunens skogsbruk, i linje med Parisavtalet. Den ska vara lika självklar som vilken ekonomisk budget som helst att följa. Tiden är knapp, och för lite görs i dagsläget. Vi vill ändra på det. Vi behöver beräkna var fossila utsläpp sker i kommunen, inklusive konsumtionsutsläpp. Även då se vad för rådighetsnivåer kommunen har, var minskningar kan ske och hur pass lönsamma de är.

- att Norrköpings kommun skapar en skarp och tydlig handlingsplan för att starkt agera på utfasningen av all sorts utsläpp i kommunen, se inspiration *Fossilfritt Göteborg - vad krävs?*⁴
- att Norrköpings kommun inrättar en klimatfond som gör det möjligt för föreningar att söka projektbidrag för lokala initiativ som minskar klimatpåverkan, och att fonden öppnas för privat medfinansiering som matchas av kommunen
- att gå med i Klimatkommunerna⁵
- att se över om ett klimatråd ska etableras på kommunal - eller drivas på regional - nivå

Kost

En stor klimatbov idag är hur samhället i sin helhet konsumerar mat. Övergår vi mer mot en växtbaserad kost i olika grader och på olika sätt, så gör vi både mycket nytta för klimatet i formen av mindre utsläpp och naturen genom mindre exploaterad mark, men vi förbättrar även folkhälsan.

Miljöpartiet i Norrköping ska verka för:

- att kommunen ska skapa delmål där skolor, äldreboenden och andra kommunala verksamheter får successivt ökande mängd näringsrik växtbaserade ingredienser och rätter

⁴https://goteborg.se/wps/wcm/connect/e260f66a-077f-459c-a073-5e1c318c98bd/N800_R_2018_13.pdf?MOD=AJPERES

⁵ <https://klimatkommunerna.se/>

Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi handlar om att skapa ett samhälle där resurser används cirkulärt och hållbart. Istället för att producera, konsumera och slänga, som i en linjär ekonomi, strävar den cirkulära modellen efter att förlänga livslängden, reparera, återanvända och återvinna material så långt det går. Cirkulära verksamheter är till exempel second hand butiker och reparatörer, men även delningstjänster såsom bibliotek och hyrcykeltjänster där flera kan använda samma produkt samtidigt som produkterna sköts om och repareras för att hålla så länge som möjligt. Alla företag och verksamheter kan bli mer cirkulära genom att etablera cirkulära affärsmodeller där till exempel avfallet från en verksamhet kan bli en resurs för en annan.

Miljöpartiet i Norrköping ska verka för:

- att öka andelen företag och verksamheter som erbjuder cirkulära eller hållbara tjänster och produkter eller på annat sätt cirkulära affärsmodeller
- att öka andelen återbrukat material i nybyggnationer
- att jobba vidare på den mobila returpunktens tillgänglighet och närvaro i kommunen
- att se till att alla återvinningsstationer finns i hela kommunen, där det också ska finnas plats för att ge vidare saker, material och annat både till andra besökare (en "ge och ta" station) samt för att skeppa till second hand verksamheter
- att biblioteken utökar sin verksamhet för att kunna låna ut fler samhällsnyttiga saker
- att fler verksamheter såsom fritidsbanken etableras i kommunen, så att fler får möjlighet att låna eller hyra saker för kultur och idrott
- att jobba vidare på om kommunen kan vara med och skapa en återbruksknutpunkt likt ReTuna i Eskilstuna eller återbrukscentralen i Katrineholm
- att skapa incitament för fastighetsägare att erbjuda delningstjänster såsom verktygspool, cykelpool, bilpool för boende etc
- att få bort all onödigt engångsmaterial i kommunens verksamhet
- att införa Smarta Kartan⁶

⁶ <https://www.smartakartan.se/linkoping/>